

Oponentský posudek rigorózní práce

K vypracování oponentského posudku mi byla předložena rigorózní práce **Veraniky Bialkovich** na téma *Slovník chorvatsko-běloruských mezijazykových homonym*, Praha, 2011, 157 str.

Sám název práce by mohl být zavádějící, neboť nejde jen o pouhý slovník chorvatsko-běloruských homonym, ale rovněž o dobře propracovanou teoretickou studii, která byla podkladem pro zpracování poměrně obsáhlého lexikografického materiálu a která současně reflektuje poznatky získané při zpracování konkrétních dat. Tématika mezijazykové homonymie se poměrně často stává námětem studentských prací, avšak ne vždy bývá zpracována tak zdařile, jak můžeme vidět v předložené práci. Ta je specifická a průlomová hned z několika hledisek.

Oproti častému srovnávání chorvatštiny či srbštiny s češtinou nám nyní autorka předkládá nevšední komparaci dvou výrazně vzdálenějších slovanských jazyků - chorvatštiny a běloruštiny, přičemž jazykem práce je čeština a vzhledem k absenci relevantní chorvatsko-běloruské lexikografické produkce jako další prostředník posloužila i ruština. Šlo tedy o podstatně náročnější práci, při níž autorka musela na velmi dobré úrovni zvládnout hned čtyři slovanské jazyky. To je úkol značně obtížný, avšak autorka se jej zhostila nad očekávání dobře.

Dalším specifikem předložené práce je, že se autorka v nebyvalém rozsahu dobře obeznámila s relevantními studii pojednávajícími o problematice homonymie vnitrojazykové i mezijazykové, přičemž se neomezovala pouze na díla publikovaná ve studovaném či mateřském jazyce, nýbrž reflektovala práce snad z celého slovanského jazykového prostoru (slovenské, české, polské, bulharské, atd.) a např. i práce německé. Seznámila se tak s různými filologickými školami a přístupy k dané problematice, což jí bylo východiskem k vlastnímu promyšlenému výkladu této problematiky. V předložené práci je vypracován komplexní teoretický systém, který však rovněž směřuje k možnosti jeho praktické lexikografické aplikace. (S tím se také nesetkáváme příliš často, protože řada teoretických studií vytváří systémy natolik složité, že podle nich v praxi lze jen obtížně postupovat.)

V neposlední řadě je třeba ocenit množství zpracovaného materiálu a důslednost, s jakou k němu autorka přistoupila. Zatímco běžně se setkáváme s pracemi představujícími

pouhou sondu do slovní zásoby, ať již to bývá volba určité mluvnické kategorie či omezení se na frekventovanou slovní zásobu, v tomto případě nelze hovořit o pouhé sondě. V předložené práci byl porovnáván kompletní heslář největšího dostupného chorvatského výkladového slovníku s nejaktuálnějším srovnatelným běloruským slovníkem. U hesel splňujících předem pečlivě stanovená kritéria pak byly porovnávány kompletní heslové stati, tedy všechny jejich významy. Autorka přihlížela jak k aspektům synchronní lexikografie, tak k diachronním otázkám etymologie, o čemž pojednává v teoretické části práce. Uplatňuje přitom svou široce slavisticky založenou erudici, jak praktickou a teoretickou znalost soudobých jazyků, tak jejich historické kořeny.

Přínosem je také důsledná a přehledná symetrie slovníkové části práce, která tak může být rovnocenně použita jak Bělorusy, tak Chorvaty. Ta zahrnuje ve výsledku 1048 hesel, což představuje 1,5% slovní zásoby obsažené ve zdrojových výkladových slovnících. Vzhledem k tomu, že jde patrně o první takto rozsáhlé zpracování chorvatsko-běloruské a bělorusko-chorvatské mezijazykové homonymie, pokládám za velmi pravděpodobné využití této práce nejen v rovině teoretické, ale i praktické. Nesporně by byla velkým přínosem pro překladatele, skvělou pomůckou pro zpracování kompletních překladových slovníků mezi chorvatštinou a běloruštinou, zejména by se pak měla stát významným zdrojem pro tvorbu učebních textů chorvatštiny pro Bělorusy a běloruštiny pro Chorvaty. Z tohoto důvodu vřele doporučuji, aby práce byla publikována.

Na základě výše uvedených skutečností **doporučuji předloženou rigorózní práci k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou výborně.**

V Praze, 1. 11. 2012

Mgr. Karel Jirásek, Ph.D.